

ÆTT OG ANNET

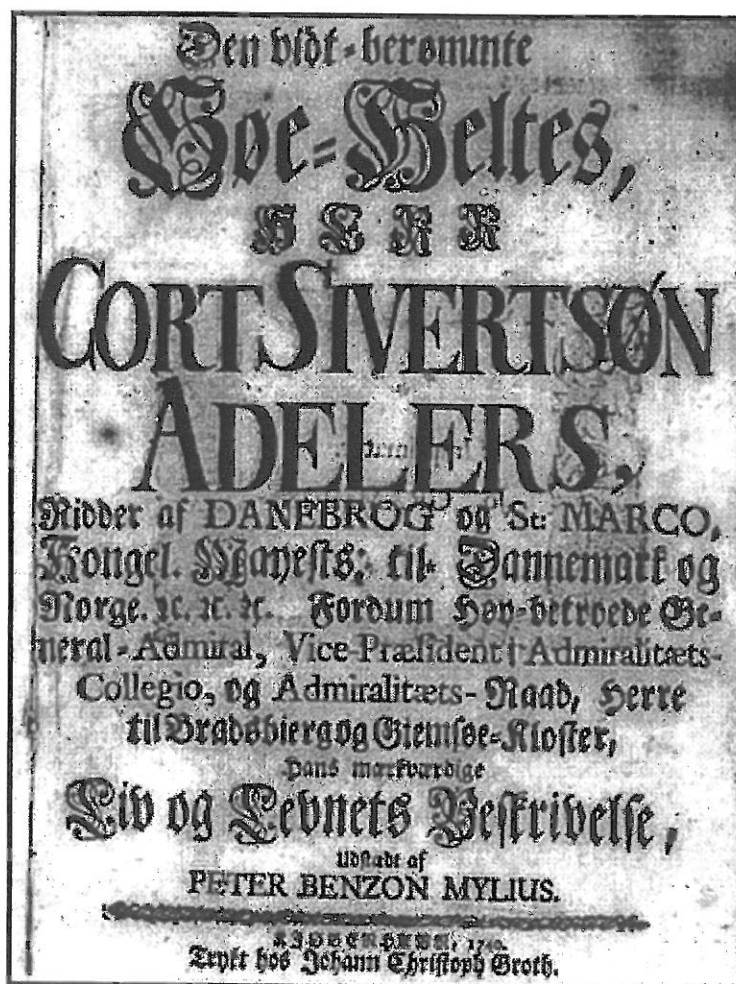
Løssalg Kr. 15.-

Årgang 22 Utgave 55

Grenland Ættehistorielag

Mars 2001

CORT ADELER I AMSTERDAM

Her ser vi fra Peter Bentson Mylis bok fra 1740 om Cort Adeler.
Les mer i hovedartikkelen i bladet.

INNHOOLD:

Side	3	: Budstikka 3-2000.
Side	4	: Vi presenterer våre medlemmer.
Side	5	: Morten Sommers gravskrift.
Side	6 – 11	: Hvem forsker hva – del 2.
Side	12	: STRAYS – prosjekt startet av NSF.
Side	13	: LOR – Landsorganisasjonen for Romanifolket.
Side	14 – 15	: Et dynasti blir skapt – Jørgen von Ansbachs etterslekt..
Side	16 – 17	: Skifter i Solum del I, 1667 – 1684.
Side	18 – 19	: Røimål i Flåbygd.
Side	19	: Spørsmål og svar.

REDAKSJONSKOMITE :

Thor Gundersen
Per Stian Bjørnø Kjendal
Jan Christensen
Gard Strøm

Sivert Urnes vei 55
Fredbobakken 9
Kvernbekkveien 5 a
Høgliveien 49

3714 SKIEN
3919 PORSGRUNN
3716 SKIEN
3719 SKIEN

Tlf. 35 52 27 84
Tlf. 35 55 66 66
Tlf. 35 52 47 08
Tlf. 35 54 22 53

Bladet kan også motta kommentarer og bidrag via e-mail : slekt@online.no

Eller via vanlig post til : Grenland Ættehistorielag, postboks 169, 3901 PORSGRUNN

INFORMASJON OM GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG :

Formann

Jan Christensen
Tlf. 35 52 47 08
jan@slekt.org

Viseformann

Thor Gundersen
Tlf. 35 52 27 84
twgu@c2i.net

Kasserer

Andreas Søli
Tlf. 35 50 01 57
asoeli@online.no

Sekretær

Per Stian Bjørnø
Kjendal
Tlf. 35 55 66 66
kjendal@online.no

Arkivar

Kersti Sorter
Tlf. 35 97 21 57
sorter@online.no

Styremedlem

Unni Knudsen
Tlf. 35 51 16 85
unnknu@frisurf.no

Styremedlem

Gard Strøm
Tlf. 35 54 22 53
gstrom@online.no

Varamedlem

Rolf Høiberg
Tlf. 35 56 59 19
rhoiberg@online.no

Varamedlem

Vigdis Kverndal
Tlf. 35 54 93 17

Kjenner du slektsforskere i Grenlands-området som fremdeles ikke er medlem i vår forening, og som derved går glipp av muligheten for å bruke vårt meget gode arkiv? Det kan skyldes at vedkommende ikke vet hvor en skal henvende seg. Her er alle nødvendige opplysninger for den som vil bli medlem:

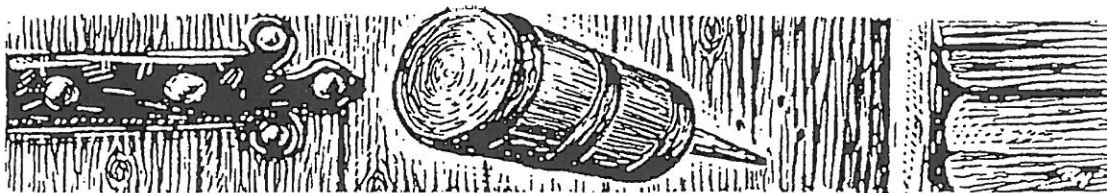
Kontakt Adresse : **Grenland Ættehistorielag, postboks 169, 3901 PORSGRUNN**
E-mail : **slekt@online.no**

Prisene for medlemskap er som følger:

Enkeltperson kr. 100, Ektepar kr. 120, Pensjonist kr. 70, Pensjonistektepar kr. 80, Skoleungdom kr. 70
For personer i Norden kr. 150,- Personer i verden utenfor Norden 180,-

Kontingenten sendes til:

Grenland Ættehistorielag,
Postgirokonto 05400873048,
Postboks 169
3901 PORSGRUNN

BUDSTIKKA

BIBLIOTEK MØTER

VÅR 2001:

Bibliotekmøter i vinter :

2001

1/3 (utvidet)	Jan Christensen – Kersti Sorter – Unni Knudsen
15/3	Andreas Søli – Thor Gundersen – Per Stian B. Kjendal
5/4	Rolf Høiberg – Gard Strøm – Vigdis Kverndal
19/4 (utvidet)	Jan Christensen – Kersti Sorter – Unni Knudsen
3/5	Andreas Søli – Thor Gundersen – Per Stian B. Kjendal

Som vanlig begynner disse møtene kl 1800 og avsluttes når biblioteket stenger,
bortsett fra de utvidete møtene, som går fram til 21/22.00 tiden.
Møtet den 3/5 slutter kl. 19.00 pga. sommertid på biblioteket.

DEADLINE FOR ÆTT OG ANNET

Vi har satt disse deadliner : Vinter 30/1 Vår 30/5 Høst 30/9

NYANSKAFFELSER

Mandtals Roulle for Brevig og østre Porsgrunn anno 1770
Karoline Edvardine Bjørge, hennes forfedre og ettersekt
Ætt og By
Den eldste matrikkelen 1647 - En innfallsport til historien
Folketeljinga 1801 - statistikker
Skattematrikkelen 1647 - Sør-Trøndelag
Norsk Bibliografisk Bibliotek
Gräns-posten

ETTERLYSNING !!!!!!!

Det viser seg at det har blitt lånt ut materiale fra vårt arkiv som ikke har blitt levert tilbake.
Vi mangler følgende microfischekorta: J 41 Skien, J 42 Gjerpen og J 43 Solum. Disse lå sammen i en rød boks. Vi håper at den som måtte fremdeles ha dette hjemme, bare har glemt det, og at vedkommende tar kontakt med oss, slik at vi kan få det tilbake.
Vennligst ring: Jan Christensen, tlf 35524708 eller Kersti Sorter, tlf 35972157.

NYE MEDLEMMER

Kirsten og Rolf Schrøder, Porsgrunn
Dag Erik Samuelsson, 2742 Grua
Wenche Sårheim, Ulefoss
Halvard Hedenstad, Lunde
Harald Aanerød, Porsgrunn
Svein Arild Engh, Porsgrunn

Halvor Dyrland, Skien
Karl H. Strømdal, Skien
Berit Thorsberg og Arvid Mathisen, Porsgrunn
Torunn Mathisen og Leif Bjørnø, Porsgrunn
Dag Ove Karlsen, Skien

CORT ADELER I AMSTERDAM

Av Fokke F. van der Meer

Om Cort Adeler er det skrevet mange bøker; den eldste er vel muligens den som er skrevet av Peter Benson Mylius og som er utgitt i København i 1740.

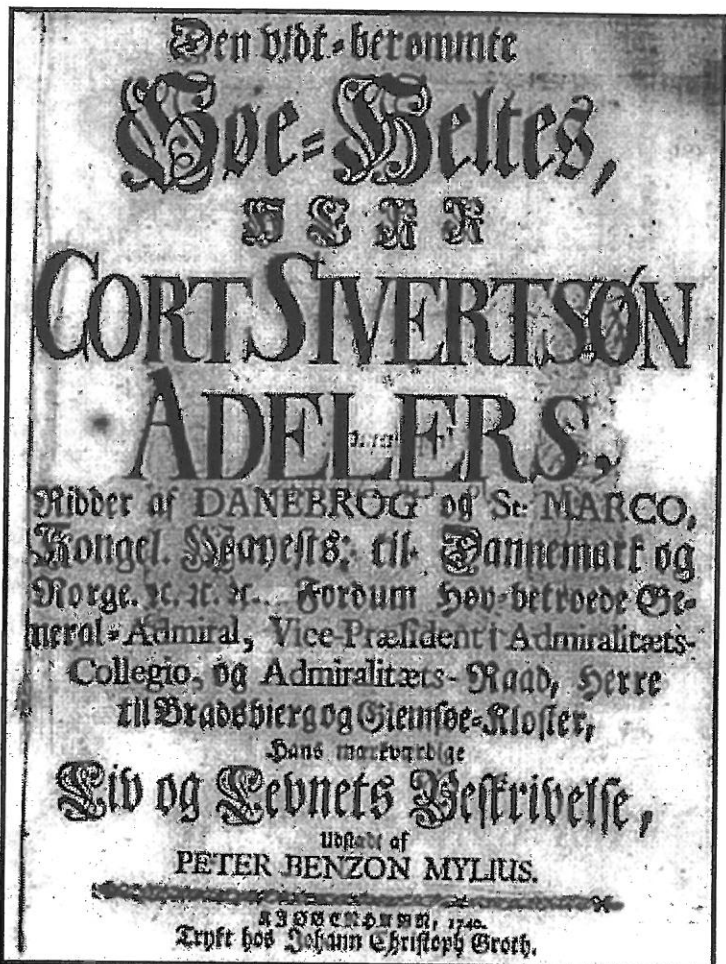
På side 35 finner vi beretningen om Cort Adeleres andre ekteskap i Amsterdam.

Vi leser her:

.. første Frue var ved døden bortfaldet, medens hand endnu forfekte Venetianernes Frihed i det Ægeiske Hav, og den eenlige Stand ikke lenger tienlig, faldt hans tanker neppe til forandring, og hans Øyne ey saa hastig paa den Edel-baarne Jomfrue ANNA PELT, førend hendes Dyd og Artighet uformærket betoog hands Hierte, og vandt det til en ynskelig Forening, hvilken Anno 1662 begyntes i Amsterdam ved et offentlig Ja-Ord, og den 25de Juli samme Aar fulfødes ved en Shriftelig Copulations-Ceremonie udi den gamle Lutherske Kirke. Brøllupet, som 120 fornemme Personer (deriblant de fleeste av Herrer-Staterne) bivaanede, stoo paa prinsens Gracht. Og Aar 1663, den 3die november St. nov. viisdes Frugten deraf, da dem begge om Morgenens ved 6. slet blev til Verden fød en Dotter, hvis Daab i den forbemelte Lutherske kirke tilføyede hende dette Navn: Susanne Elisabeth.

I kommunearkivet til Amsterdam oppbevarer fortsatt lysingsdokumentet og ekteskapsregisteret. For publikum er en mikrofilm av disse dokumentene tilgjengelig:

Selve kirken hvor bryllupet sto, står der fortsatt. Den Lutherske menigheten holdt til i et gammelt pakkhus på Spui i begynnelsen på 1600-tallet. Etter at plassbehovet stadig økte ble det i 1633 bygget en kirke på dette stedet. De syv forskjellige gavltoppene minner ennå om de pakkhus som ble revet for å gjøre plass for den nye kirken. Kirken er fremdeles i bruk av den Lutherske Menigheten på søndagene og for øvrig av

første Frue var ved Døden bortfaldet, medens hand endnu forfekte Venetianernes Frihed, i det Ægeiske Hav, og den eenlige Stand befandtes ikke længere tienlig, faldt hans Tanker neppe til Forandring, og hans Øyne ey saa hastig paa den Edel-baarne Jomfrue ANNA PELT, førend hendes Dyd og Artighet uformærket betoog hands Hierte, og vandt det til en ynskelig Forening; hvilken

Anno 1662 begyndtes i Amsterdam ved et offentlig Ja-Ord, og den 25de Juli samme Aar fulfødes ved en Shriftelig Copulations-Ceremonie udi den gamle Lutherske Kirke. Brøllupet, som 120. fornemme Personer (deriblant de fleste af Herrer-Staterne) bivaanede, stoad paa Prinsens Gracht. Og

Aar 1663, den 3die Novembr. St. nov. viisdes Frugten deraf, da dem begge om Morgenens ved 6. slet blev til Verden fød en Dotter, hvis Daab i den forbemelte Lutherske Kirke tilføyede hende dette Navn: Susanna Elisabeth. (1740)

Storle Maanedes tilførn havde Honds Kongelig Maestret, høfveligst Jhuksommers, Kong Frederich den Tredie, i Anledning af det ypperlige Binge om ST. ADELERs mandlige Bedrifter og hands Ankomst til Hol-land, allernaadigst tilbuden ham Virkelig Emptoi ved den Kongelig Danske Floode, som hand og i allerunderdanigste Hæd

(København) Se bider om General-Admiralens Familie paa Takellerne sub Lit. P. Q.

Fra Peter Bentson Mylis bok fra 1740 om Cort Adeler.

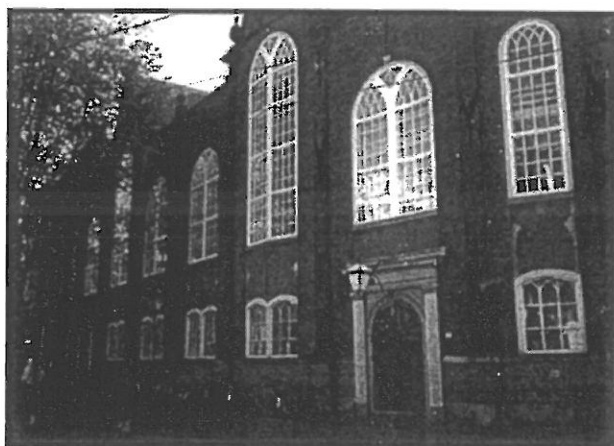

Kopi av lysingen av ekteskapet mellom Cort Adeler og Anna Pelt

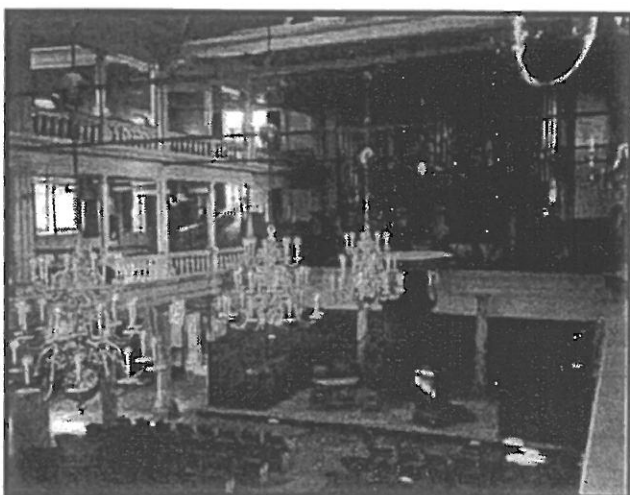
Universitetet i Amsterdam som aula.

Avtaler for å besøke kirken utenom søndager kan rettes til pedel'en på Universitetet eller til Kirkerådet i den Evangelisk-Lutherske Menigheten i Amsterdam, adresse:

Handboogstraat 4, 1012 XM Amsterdam, tel. 020 6231572.

Innvendig minner kirken litt om Olavskapellet i Amsterdam hva angår takkonstruksjonen:

Cort Adeler var interessert i sukkerforretningen som svigerfamilien Pelt drev i Amsterdam. De hadde bl.a. lager på Rokin 87-89. Det kan da vel ikke være tilfeldig at Cort Adeler i denne tiden bodde i nabohuset Rokin 91. Dette huset står fortsatt på plass og har en nydelig fasade.

Jeg mottar gjerne tips om Cort Adeler's opphold i Nederland, det være seg Amsterdam, Hoorn eller andre steder.

NB NB NB

Riksarkivet melder at de nå er ferdig med den nye filmingen av kirkebøker for Telemark på microfische. Mange av de gamle korta var av så dårlig kvalitet at de var nesten ubrukelige, så nå er disse filmet på nytt. Dessuten har man filmet nye bøker fram til utpå 1930-tallet, så kirkebøkene for vårt distrikt er nå filmet fram til følgende år.

Bamble 1915	Porsgrunn 1917
Brevik 1924	Sannidal 1922
Bø 1930	Sauherad 1934
Drangedal 1933	Siljan 1927
Eidanger 1927	Skien 1931
Gjerpen 1929	Skåtøy 1916
Holla 1923	Solum 1937
Kragerø 1918	
Langesund 1939	
Lunde 1922	

Slektsforskning – Historiens mor

Et lite begynnerkurs
Av Jan Christensen

Del 1

Den greske historiker – Herodot – som levde fra ca 485 til ca 425 f. Kr., kalte slektshistorie for "historiens mor". Slektsforskning har nok av en del historiker opp gjennom tidene, blitt sett på som noe annenrangs. Men hvis man tenker etter, så består all historie av mennesker og hva mennesker har utført, det være seg om det er konger eller husmenn. Det er dette som skaper historien; forholdet mellom mennesker og menneskenes relasjoner til omverdenen. Så Herodots utsagn er i høyeste grad vanntett fremdeles. Historikere/Lokalhistorikere burde i mange tilfelle ta lærdom av slektshistorikerens kjennskap til og bruk av kilder; ikke minst til hans kildekritikk og sans for at alt skal kunne dokumenteres. Men la oss ikke å dvele mer ved slike betraktninger.

Hvor langt tilbake kommer jeg??

Dette spørsmålet har jeg fått mange ganger, så la meg si det med en gang.

Poenget er ikke nødvendigvis å komme lengst mulig tilbake i historien. Jo lenger tilbake, jo mer usikkert blir det, og vi ønsker jo at det vi gjør skal være riktig. Det er mange som "skryter" på seg koblinger til den norske kongerekka, men det er stort sett ikke mulig å kunne fastslå det med sikkerhet. Til det mangler for mange kilder. Snorre skrev tross alt sine sagaer flere hundre år etter at ting skjedde. De norske kirkebøkene starter for det meste på annen halvdel av 1600-tallet eller begynnelsen av 1700-tallet, så man skal være godt fornøyd med å komme nedover mot 1700.

Anesammenfall / Anetap.

Ettersom en vet at alle mennesker har 2 foreldre, 4 besteforeldre etc, og at det går ca 25/30 år på en generasjon, kan vi regne oss tilbake og finner da ut at vi teoretisk i 1650 hadde 512 aner, på reformasjonstiden ca 4000, og på Harald Hårfagres tid ca 8 milliarder. Det sier seg selv at her er noe helt galt. Det er her dette med anetap kommer inn.

Vi vil finne ut når vi graver oss tilbake i tiden at f. eks. søskenbarn og tremenninger, firmenninger giftet seg med hverandre. Disse vil da ha samme forfedre, og vi mister plutselig veldig mange personer. Jo nærmere slektskap det er mellom de gifte, jo større blir anetapet.

Hvordan starter jeg??

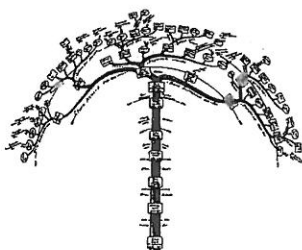
Før du går til arkivene, anbefaler jeg at du gjør følgene:

- 1 Snakk med de gamle i slekten. Noter ned det de vet om gamle slektninger og forfedre før det er

for sent. Det disse vet finner du ikke i kildene.

- 2 Ta vare på private papirer, brev, koppeattester, vielsesattester, obligasjoner, karakterbøker, vernepliktsbøker etc. Alt dette kan gi nyttig informasjon. *

- 3 Ikke glem fotografier. Noter på baksiden navn på personer på bildet, når og hvor det er tatt. Sett deg ned med de eldste i slekta og gjør dette idag. Det er ingen hjelp i gamle fotoalbum med mengder av bilder av personer som ingen vet hvem er.

Deretter kan du tenke på å gå til arkivene, men glem ikke ditt lokale bibliotek. Det fins mye skreven historie i form av bygdebøker og annen litteratur. Dette kan være nyttig å se på før man drar til for fullt med kirkebøker og folketellinger. Men husk:

Dette er sekundærkilder, d.v.s. her har andre gjort forskingen, og det kan være mange feil. Vi kan vel si at det ER mange feil i den skrevne litteraturen, så dette bør så sant det går an, sjekkes mot originalkildene.

Tips or råd.

Kilder: Noter ned hvor du har funnet informasjonen. Et stort slektsarbeid uten kildehenvisninger, virker useriøst og håpløst å kontrollere for andre.

Også for muntlige opplysninger skal det noteres kilde. Prøv da å få med som minimum, dato, navn på den som forteller, samt vedkommendes alder eller fødselsår.

Selv om du sitter på arkivet og ikke finner noe, bør også dette noteres ned, slik at du slipper å lete gjennom det samme ved en senere anledning. Det å ikke finne noe, er jo også et resultat. Da vet du jo at vedkommende ikke er å finne i kilden.

Orden: Hold god orden i alle notater. Det beste er å benytte et eget skjema for hver familie. Slike skjemaer kan vi skaffe i laget, dersom det er interesse. Det kan også være nyttig å ha et eget skjema hvor du noterer ned hver detalj du finner. F. eks. du leter i en kirkebok og finner en dåp. Bruker du da et eget kildeskjema, kan du sette av plass til f.eks. hvilken kilde, og hvor i kilden du fant det du lette etter, dagens dato og hvor kilden var å finne, samt selve kirkebokinnsførselen. Det er viktig å notere ned alt som står notert i kilden. Husk å notere faddere og forlovere. Det kan ofte gi kunnskap om andre familiemedlemmer.

Bruk et nummersystem slik at du lett kan identifisere de forskjellige personer. Det mest brukte nummersystem er det som kalles *Stradonitz' system*.

Som du ser her, vil du alltid finne en persons far ved å

multiplisere personens nummer med 2. Moren finner du ved å multiplisere med 2+1.

Du vil også her se at oddetall alltid er en kvinne og partall er en mann.

Tippoldeforeldre															
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Olde- far 8		Olde- mor 9		Olde- far 10		Olde- mor 11		Olde- far 12		Olde- mor 13		Olde- far 14		Olde- mor 15	
Farfar 4				Farmor 5				Morfar 6				Mormor 7			
Far 2										Mor 3					
Proband 1															

Aldersproblem: Man var ofte ikke så nøye med å oppgi riktig alder før i tiden. Ofte kan man se at aldersangivelser kan variere med mange år. I folketellingen 1801 er det store unøyaktigheter. Det er her en stor overvekt av aldersangivelser på hele tiår – 30 år, 40 år osv. Ved dødsfall kan også alderen bli anslått. Jeg er selv veldig skeptisk når jeg finner personer på 50-60-70-80 osv, som er døde. Det viser seg ofte at de kanskje var både to og tre år eldre eller yngre.

Navneskikk og skrivemåte: På landsbygda var det før i tiden vanlig å benytte tre navn. Døpenavnet var det folk flest ble omtalt ved. Farsnavnet eller patronymikon, var farens navn pluss enten endelsen søn/son, datter/dotter. Først på slutten av 1800-tallet gikk man gradvis over til faste farsnavn. I tillegg ble benyttet et tredje navn, som viste hvor personen til en hver tid bodde. Dersom Jens Nielsen Lie flyttet fra Lie til Berg, ble han hetende Jens Nielsen Berg.

Louise
Wilhelmine
Fredrikke
Caroline
Augusta
Julie – Bak
disse navnene
skjuler seg
Christian 9's
dronning
Louise (1817-
98)

I byene ble ofte bare de to første navnene benyttet, men også her finner vi, dersom man hadde behov for å skille personer, et tredje navn, som f.eks. Ole Andersen i Hjellen, eller

Peder på Lie. Yrkestitler ble også mye benyttet i byene, Jens Maler og Peder Skomaker var vanlige betegnelser. Fantest det to Jens Maler, kunne de f.eks. ble benevnt henholdsvis unge og gamle Jens Maler.

Videre ble navn skrevet forskjellig alt ettersom hvem som førte kilden. Presten skrev navnene slik han oppfattet dem, og derfor kan gamle navn ofte vise hvordan de ble uttalt. Navneloven kom først i 1923 og før den tid var det ingen faste regler. Ei jente kunne f.eks. bli benevnt både Maren, Marie, Mari, eller Anne, Anna, Ane, og gutter som Jan, Jon, Johannes, John. Lars og Laurits, og Per og Peder var også samme navn.

Når vi kommer så langt tilbake som på 1600-1700-tallet var også skrivemåten en del forskjellig fra hva vi bruker idag. F. eks. Iver: Iffuer, Jffr, Jffuer, Paul: Poul, Pouel, Poffuel, Søren: Søffrenn, Tov: Touff, Ole: Olle, Olluff.

Latinifisering av navn er også noe man kommer over fra tid til annen. Spesielt innen embedsmannsstanden og presteslekter vil dette finnes, men også blant mere "vanlige" folk. Fornavn som Lars ble til Laurentius, Søren til Severin og Bertel til Bartholomæus. Lars Sørensen kunne faktisk skrives Laurentius Severinides.

Etternavn kunne f.eks. latinifiseres som følger: Christensen > Christiani, Larsen > Lazari, Konradsen > Conradi, og navn som Broby > Pontoppidan, Skagen > Scavenius, Smed > Fabricius.

Under Napoleonskrigene, da København ble beskyttet av engelskmennene, ble en liten jente født, og hun ble selvfølgelig kalt Bombardine.

Tidsregning: Det er alltid greit å få skrevet ned en dato når folk ble døpt eller døde, men det er ikke alltid like greit å forstå meningen med det presten skrev. I eldre kirkebøker og andre kirkelige kilder ble datoer angitt akk etter hvordan de kom i forhold til en eller annen kirkelig høytid. Kirkeåret faller heller ikke sammen med kalenderåret, men begynner med advent, så første søndag i advent ble regnet som starten på det nye kirkeåret.

Det ble brukt tidsangivelser på latin, som f.eks.

Septuagesima = 2 søndag før fastelavn.

Oculi = 3 søndag i faste

Lætare = 4 søndag i faste

Rogate = 5 søndag etter påske

Cantate = 4 søndag etter påske

Dom 5 p Trin(itatis) = 5 søndag etter trefoldighet.

.....og mange flere.

Det fins tabeller og også dataprogrammer som kan forklare hvilken dato de forskjellige betegnelsene viser til. Noen av betegnelsene var faste, men mange kommer på forskjellige tider fra år til år, alt beregnet ut fra når påske faller. Det kan anbefales å skaffe seg Olav Hæskestads "Kalender for historie og ættegranskning". Det fins også et dansk data-program som heter DAGE, som er meget brukbart.

Latinske uttrykk: Det ble før brukt en del latinske betegnelser og uttrykk også i vanlig skriftspråk, men kanskje spesielt i kirkebøker.

Det som er vanligst å komme over, er ordet ITEM, som betyr likeledes, og IBIDEM (fork. IBID) som betyr samstedt. Spesielt nå faddere ble ramset opp i kirkebøkene, kunne f.eks. en bli kalt Ole Hansen ibid, som betydde at han var fra samme sted/gård som personen foran. De kirkelige handlingene ble benevnt som følger:

Baptisati = Døpt

Copulati = Gift

Desponsati = Forlovet

Tumulati = Begravet

..... Fortsettelse neste nummer.....

SKIFTER I SOLUM DEL 2

Transkripsjon og Copyright: Leif Biberg Kristensen 2001

Nedre Telemark Skifteprotokoll nr. 2 (1689)

- side 13b 4. april 1689: **Vestre Porsgrunn**
Helene Parret, død, enkemannen Richard Wheeler.
- side 14 5. april 1689: **Siljan**
Arne Halvorsen død, enka Børte Torbjørnsdatter og barna Halvor Arnesen samt Gunhild, Gjertrud, Kari, Mari, Børte og Anne Arnesdøtre.
- side 24b 4. juni 1689: **Vestre Porsgrunn**
Erich Erichsen død, enka Lisbeth Jacobsdatter og deres barn Sara Erichsdatter. Som lagverge møter hennes bror Jørgen Jacobsen.
- side 26 4. juni 1689: **Vestre Porsgrunn**
"Mester Willard" (førnevnte Richard Wheeler) boende udi Porsgrunden, som for omtrent 5 år siden "fra Engeland hidflødt". Etter hans avgangne hustru Helena Parrot ingen barn etterlatt, men ifølge mannen har hun arvinger i England. Skriften er meget utydelig.

Nedre Telemark Skifteprotokoll nr. 3 (1690-1696)

- side 22b 6. mai 1690: **Veholt**
Torgius Lauridzen, død, enka Aavedt Lauridzdatter og barna Torgius Torgiusen og Live Torgiusdatter.
- side 63b 11. september 1690: **Hanes nordre**
Kari Arnesdatter, død, enkemannen Christian Iversen og deres to sønner Niels og Helge Christianssønner.
- side 63b 11. september 1690: **Hanes søndre**
Søfren Hansøn død, enka Gunnild Torgiersdatter og deres 6 barn Christen Søfrensen, Ingebohr(?), Kirsti, Guroe, Ingeborg og Giøe Søfrensdøtre.
- side 64 12. september 1690: **Findal**
Hans Torstensen død, mellom enka Inger Pedersdatter og deres sammen avlede barn Torsten og Peder Hanssønner og døtrene Mari, Ingeborg, Marte, Kari, Inger og Kirsti Hansdøtre.
- side 67 13. september 1690: **Nordre Bjørntvedteie**, ved stranden
Mari Madsdatter Nenset død, barna Svend og Mads Anderssønner samt Anne Andersdatter.
- side 92 17. juli 1691: **Røra**
Hans Røra død, enka Ingeborg Jonsdatter og barna Peder Hansen samt Mari og Marte Hansdøtre. Mora er verge for sønnen, for døtrene farbroren Tosten Molhaugen.
- side 94b 29. juli 1691: **Nordre Bjørntvet** - en plass
Guri Gundersdatter som døde den 15. februar forrige år, "såvelsom gjort utlegg til ærlig og gudelskende matrone Marte sal: Niels Søfrensens for det sal: menneskes begravelses bekostning". Ingen arvinger nevnt.
- side 95b 1. august 1691: **Bolvik**
Mathias Sørensen, død den 24. april forrige år, enka Anne Torsdatter og deres sammen avlede 10 barn: sønnene Lars, Anders, Jon, Toer, Erich og Søfren Mathissønner og døtrene

Anne, Gunhild, Mari og Marthe Mathisdøtre.

- side 97 2. august 1690: **Tveit i Melum**
Anders Solvesen død, enka Ingeborg Gjestsdatter og deres barn Halvor, Jens, Gjest og Olle Andersønner samt døtrene Ingeri, Anne og Gunnild Andersdøtre.
- side 97b 15. juli 1691: **Tveitan østre**
Olle Svenchesøn Tvædten død, enka Guroe Pedersdatter og barna Svenche, Peder, Olle og Gudmund Olssønner samt Kari, Ingebor og Kari Olsdøtre.
- side 104 2. april 1692: **Siljan**
Børte Torbjørnsdatter oppgir boet til fordel for sine barn: Sønnen Halvor Arnesen og døtrene Gunild, Giertrud, Kari, Mari, Børte og Anne. Gunild, Kari og Mari er gift, men Kari er død for to år siden og har etterlatt seg barna Niels og Helje Christianssønner. På vegne av Karis barn møter deres far Christian Hannes.
- side 110b 27. februar 1693: **Øya**
Olle Øen død, enka Guroe Gullichsdatter og deres barn Giest, Anders og Gullich Olssønner samt Børthe og Anne Olsdøtre.
- side 111 27. februar 1693: **Solum vestre**
Søfren Solum død, enka Børte Davidsdatter og deres barn Jens, David, Rasmus, Anders og Hans Søfrenssønner samt Sidzell og Marthe Søfrensdøtre.
- side 115 30. mars 1693: **Tveitan østre**
Kari Olsdatter død, enkemannen Anders Tommesen og deres barn Anne Andersdatter.
- side 125b 22. mai 1693: **Vestre Porsgrunn**
Anne Cathrine Johansdatter død, enkemannen tollbetjent Jens Rasmussen og den salige kvinnes i tvende kull etterlatte barn: I første kull Jørgen Ernst, Johannes, Otte Ottessønner von der Heide, Johanne, Dorothea, Anne Maria, Mette Cathrine Ottesdøtre von der Heide. I annet kull sønnen Rasmus Jensen Nyborrig og datteren Maline Jensdatter Nyborrig.
- side 133 31. januar 1694: **Vestre Porsgrunn**
Gunnild Børresdatter død, barna Hans og Børge Hendrichssønner samt Inger Margrethe Hendrichsdatter. De to sønnene er selv myndige; Hans blir satt til formynder for sin søster.
- side 137b 8. mars 1694: **Omdal**
Toer Gundersen Omdal død, enka Gunnil Nielsdatter og barna Gunner Toerssøn og Kari Toersdatter.
- side 146 2. mai 1694: **Vestre Porsgrunn**
Tidligere "Confiscations-Dommer og Havnefoged item Wejer ock Maaler ved Langesunds Toldsteed" Tobias Mortensen Hickman, død den 28. februar. Barna er Ofwe Daniel Hickman, Tobias Hickman og Martinus Hickman (de to sistnevnte er fenriker).
- side 148b 1694 (dato uleselig): **Omdal**
Gunder Toersen død, mora Gunnil Nielsdatter og søstra Kari Toersdatter arver.
- side 150 20. juni 1694: **Rugtvæt**
Even Olsen død, enka Karen Michelsdatter og barna Ole, Sophie og Inger.
- side 173 13. september 1694: **Hanes nordre**
Anne Jonsdatter død, enkemannen Christian Ifversøn Hannes og hennes far Joen Aspen (Aspum) arver.
- side 173b 19. november 1694: **Findal**
Torbiørn Nielsen død, enka Ingeri Pedersdatter. Ingen barn, hans søsken arver: Den salige manns søstre Anne og Børte Nielsdøtre, begge gifte; halvsøsknene Christen Nielsen, Anne Nielsdatter Vale og Kari Nielsdatter, samtlige boende i Valebø. På fullsøstra Anne Nielsdatters vegne møtte hennes mann Peder Nielsen Bøe av Gjerpen sogn. Den andre fullsøstra Børte Nielsdatter bor i Melum hos Anders Lunde, på hennes vegne møter Olle Hoppestad fra Gjerpen. Ingen fra Valebø møtte. Enka la fram et skiftebrev datert 12. september 1690 hvor det meldes at det tilfaller hennes barn fra første ekteskap med Hans Torstensen 103 rdl. 3 ort og 16 sk. som fortsatt inntår i boet. På barnas vegne møtte deres

formyndere Isach Åfoss for Peder, Inger og Kirsti, og Torsten Klyve for Ingebor, Marthe og Kari. Eldste sønn Tosten er selv myndig. Både enkas lagverge Hans Ånnerød og barnas formyndere krever at barnas arvelodd tas ut "førrend noget her i Boet kan vedgiøris" og slik blir det.

- side 174 18. desember 1694: **Vestre Porsgrunn**
Niels Olsen død, enka Maren Børgesdatter og deres barn Maren, Børte og Karen Nielsdøtre.
- side 177 15. februar 1695: **Klyveberget, vestre Porsgrunn**
Tollef Olsen død, enka Anne Erichsdatter og deres datter Apelone Tollefsdatter.
- side 192 14. januar 1696: **Bruset**
Mari Tollefsdatter død, enkemannen Gjest Haraldsen og barna Tyge, Harald og Tollef Gjestsønner samt Ingeborg, Børte, Kirsti og Mari Gjestsdøtre.

Et dynasti blir skapt – Jørgen von Ansbachs etterslekt. (2)

Av Thor Wølner Gundersen

Etter min artikkel i forrige nummer av Ætt og annet har jeg fått adskillige henvendelser, pr. telefon, brev og e-mail, og jeg takker herved alle under ett. Det er tydelig at mange sitter inne med opplysninger om von Ansbachs etterkommere, og mange har også ættelinjene klare tilbake til Skiens mektige borgermester på 1500-tallet.

Blant annet har vi også fått interessante opplysninger om Ansbachslekta fra Per Rosenkilde. Dette skal vi komme tilbake til noe senere.

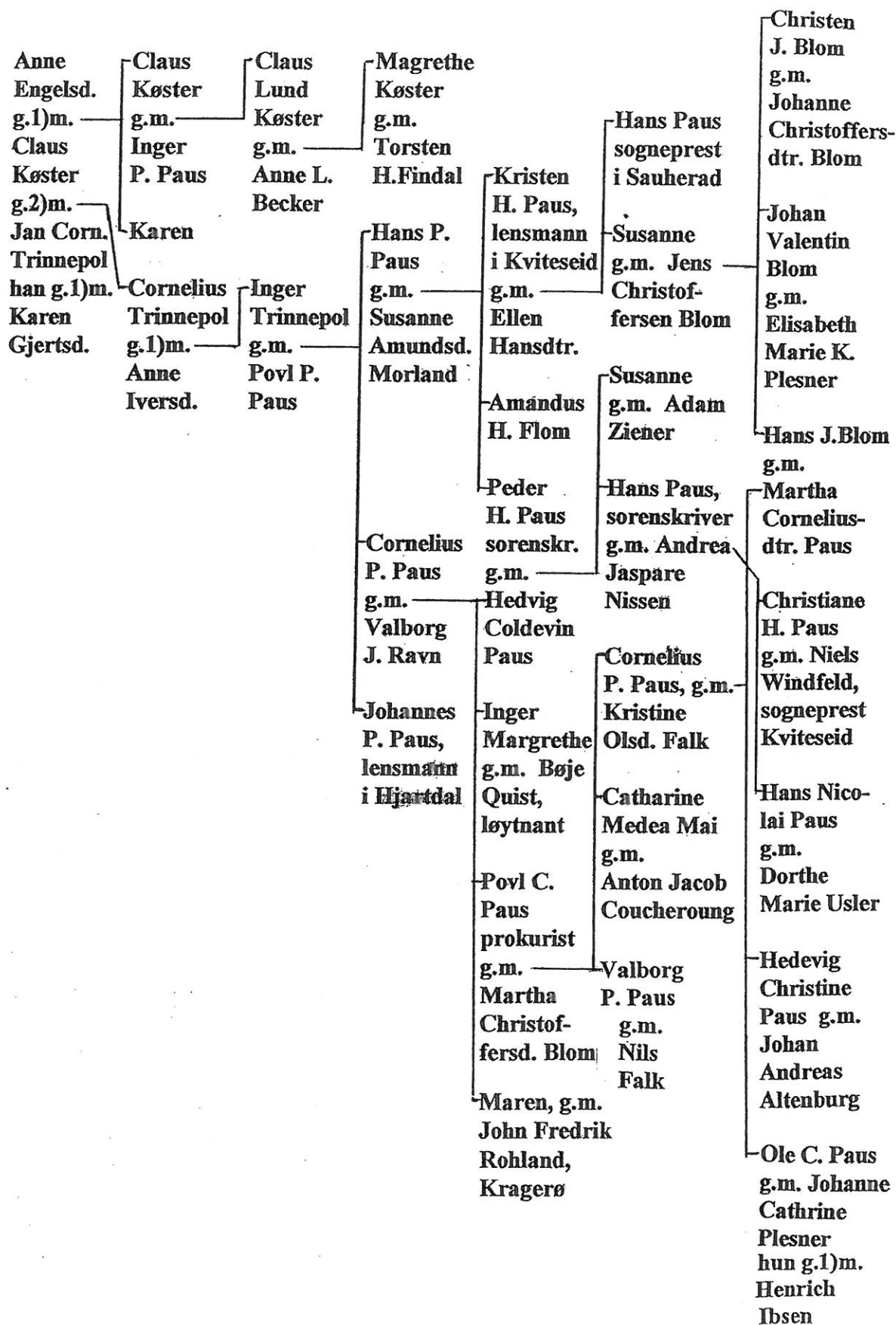
Jeg vil i denne artikkelen presentere flere Ansbach-ætlinger. Jeg bygger hele tiden på forskning som allerede er gjort (av Finne-Grønn og andre). Det er nemlig skrevet adskillig om disse gamle slektene, og det er ingen liten jobb å finne fram til og sortere ut opplysningene slik at de kan presenteres i tavliform.

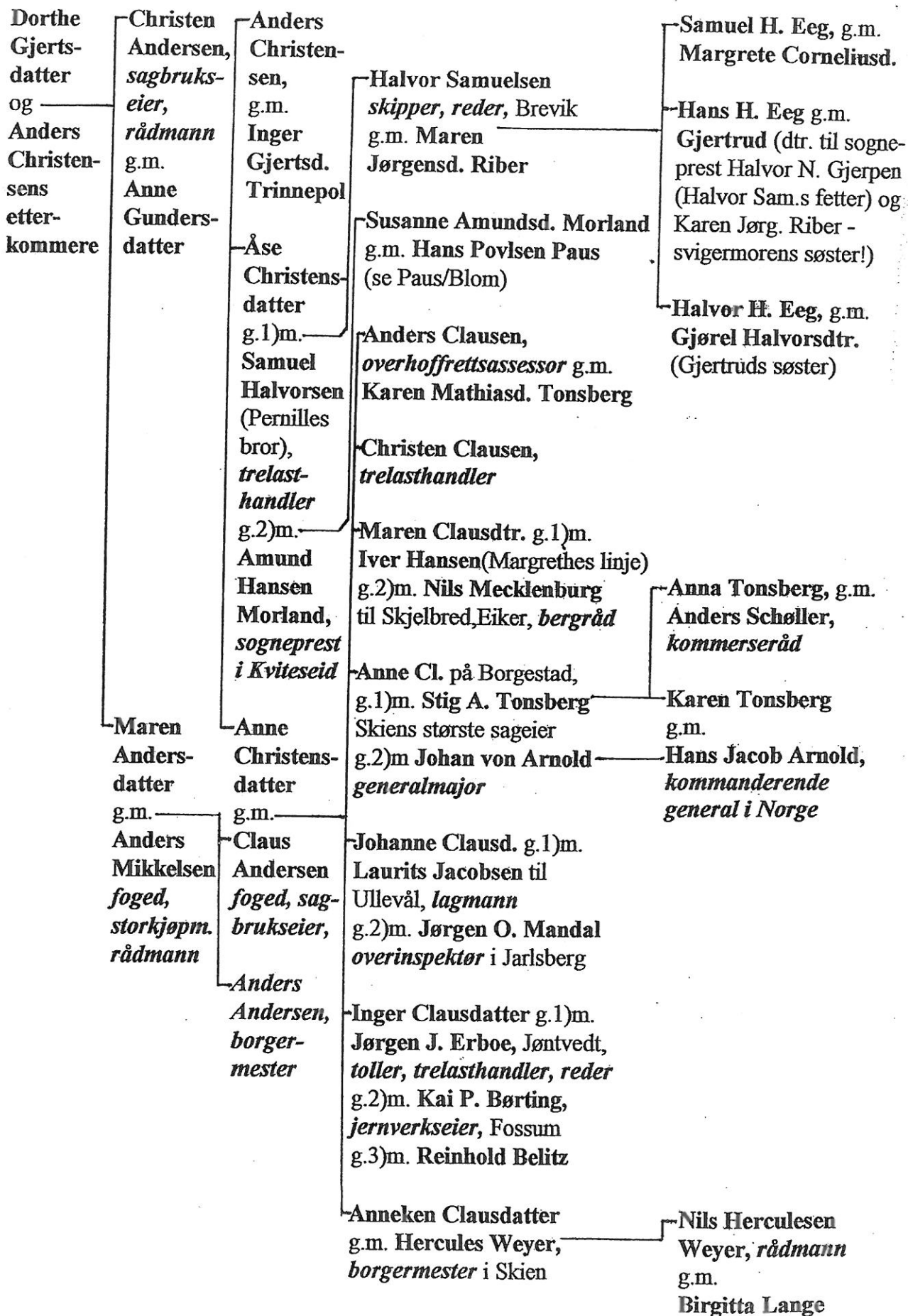
Jeg har ikke fått henvendelser om etterslekt etter von Ansbachs eldste datter, og har heller ikke selv arbeidet videre med dette. Hvis noen har opplysninger eller føler seg kallet til å undersøke, håper jeg å høre fra dere.

Maren Jørgensdatter ble gjennom sønnesønnen, sogneprest Claus Jørgensen Niemann i Drangedal, stammor til mange drangedøler. I den sammenhengen har jeg fått henvendelser fra Vidar Aaltvedt og Tor Ellefsen. Deres opplysninger, + det jeg kan finne i Drangedalsboka, vil bli presentert i en senere artikkel. Der håper jeg også å ha med mer om Sophia Isaksdatter Post og Povl M. Ringkjøping. Jeg mener at det finnes enkelte blant medlemmene som vet mer om dette – ta kontakt.

Fra Kristi Sommer har jeg fått en mengde opplysninger om slekten Sommer, inngiftet i Ansbach-slekten. Disse opplysningene vil jeg også presentere i en senere artikkel, sammen med etterkommere etter Seljord-presten Zacharias Skanke og hans hustru Sarka Jansdatter, en annen Ansbach-ætling. De to tavlene jeg tar med i denne artikkelen, er de samme som jeg presenterte på forrige årsmøte. Den første bygger på tavle 3 – Karen Jørgensdatters etterslekt. Med utgangspunkt i hennes datterdatter Dorthe Gjertsdatter kan det settes opp en oversikt som viser Ansbach-ætlingenes meget sterke posisjon i distriktet, og vi får også klare eksempler på den ekteskaps-politikken som disse mektige slektene var eksponent for – her var det mye inngifte!

I den siste av tavlene vil jeg vise de sterke slektsbåndene som bestod mellom von Ansbach og slekten Paus (se tavle 3 og 4 i forrige artikkel), Henrik Ibsens mormors slekt.

I min forrige artikkel videreformidlet jeg en slektsforbindelse som det har kommet en reaksjon på. Anne Grete Kittilsen har skrevet sine kommentarer i eventyrform, og vi gjengir dette i sin helhet.

Hans Lazary og Hans Lazary, fru Blom..... eller Eventyret om

Prinsessen som ingen kunne finne Faren til

Av Anne Grete Kittilsen

En gang for lenge siden – nærmere bestemt i årene rundt sekelskiftet 1600 til 1700, bodde det i Kongshavnen i Langesund en ung kone som hette Helvig Hansdatter. Hun hadde til og med et etternavn, noe som ikke hang på trærne i den tiden. Og som skikken var når man først hadde et, beholdt hun det også etter at hun var blitt gift. Etternavnet hennes var Møller, noe som tyder på at hennes far kom fra en slekt med dette navnet - for den gang enda sikrere enn nå, fikk barna i slekten etternavn etter sin far.

Og faren må ha hatt en solid posisjon i distriktet, for Helvig hadde så visst ikke fått noen hvemsomhelst til ektemann. Han hette Christen Pedersen, var skipsreder og "småkonge" i Langesund, og sannelig hadde ikke han også et helt eget etternavn! Lund var det, og dette navnet fikk alle barna hans etter ham, som seg hør og bør.

Så Helvig hadde vel fått prinsen og halve Langesund, da, og gjort sin lykke ettertrykkelig? Kanskje det – men det var neppe noen ungfole til prins hun fikk. Han var enkemann, og stefar til fire godt voksne døtre etter sin første kone. Så den unge (og kanskje vakre?) Helvig Hansdatter var nok en god del år yngre enn sin ektemann, og muligens bortgiftet for penger og stand. Kanskje var hun til og med fornøyd med partiet?

Nå er det sånn, at det er ikke lett å vite noe helt sikkert hverken om Helvig Møller eller Christen Lund eller noen andre som levde på samme tid som dem. Og hvis vi skal begynne å se etter deres foreldre igjen, ja da blir det enda vanskeligere. Derfor er det nok mange som har tatt de rene eventyrmetoder i bruk for å finne foreldre og slekt til sine 1600-talls aner. Et av disse eventyrene går ut på at faren til Helvig skulle hete Hans Lazary.

Hvis vi beveger oss noen små kilometer innover landet fra Langesund, kommer vi til gården Eik. Det er en gammel og tradisjonsrik gård, som har vært på de forskjelligste hender opp gjennom århundrene. Lenge var den i kongens eie, og den første som eide Eik etter kongens tid, var en mann som hette Mogens Schoug. Han var eier fra ca 1665, etter å ha brukt gården i mange år. Etterhvert eide han jord i nabogårdene også - både Eik, Gjømle og Sundby – og hadde også Siktesøya. Han har neppe levd alene på gårdene sine, men siden kildene fra hans tid er noe magre, er det vanskelig, om ikke umulig, å vite hvem som var hans kone og barn. Hvis vi da ikke skulle finne noen av dem ut fra et par logiske og helt naturlige navneregler?

I Bamble Sogn fantes det faktisk på slutten av 1600 tallet en Mogensdatter Schoug, med Susanna som fornavn. Hvem kan så hun være datter av, mon tro? Hun fikk også sin "prins" til slutt, da hun på selve sankthansdagen i 1698 giftet seg i Brevik kirke med sognepresten til Bamble, Herr Christian Phunt. De levde kanskje lykkelig til sine dagers ende, men denne lykken ble noe kort, da de begge døde året etter bryllupet.

Nå var ingen av dem helt unge da de giftet seg, må vite. De hadde hvert sitt ektekap bak seg, og begge hadde godt voksne barn. Herr Christian hadde vært gift med Dorothea Pedersdatter Braad, datter av den forrige Bamblepresten, og hadde tre døtre og en sønn med henne. **Og Susanna hadde iallfall fire kjente barn fra sitt første ekteskap - med en Hans Christopersen Møller.** Disse barna var Henrich, Alhed, Giørel - og Helvig! Henrich var gift med Mette Jensdatter, og bodde i Langesund. De døpte fire barn i

Bamble, og begravet to av dem. Alhed var gift med Langesundsskipperen Niels Knudsen Wind, men ifølge skiftet etter henne, døde hun fra ham og fire barn i 1699. Gjørels ektemann het Rasmus Jørgensen Holst og var fra Skien, der de bosatte seg og fikk sin eneste sønn, som ble døpt Hans etter sin morfar. Hun ble senere gift med nedennevnte Jørgen Pedersen Floods bror Peder, og fikk en sønn og en datter med ham.

Og så var det Helvig, da. Helvig Hansdatter Møller, gift med skipsreder Christen Pedersen Lund, senere med Jørgen Pedersen Flood, bosatt i Langesund, og begravet i "den Lundske Begravelse" under koret i Brevik kirke i 1712, 39 år gammel.

Hvordan har så Hans Lazary eller Lazarussen blitt blandet inn i denne historien? Og det så grundig at han mer eller mindre går igjen som far til Helvig Møller i diverse slektshistorier, som igjen blir brukt som kildemateriale for lokalhistorieforfattere og slektsgranskere? I den senere tid har hans gjenferd til og med dukket opp på selveste Internett!

For å prøve å forstå dette, må vi en liten tur tilbake til Eik gård og Salig Mogens Schoug. For ved nærmere ettersyn, viser det seg at Mogens bodde på og eide Eik i året 1670. Men i 1672 var han oppført som eier og bruker av Sundby. Og på Eik satt da hvem andre enn - Hans Lazary! (og Helvig Hansdatter ble født omkring 1673....)

Der ble han sittende til omkring 1690, og i 1692 bodde "hans Enke" der. Men om enken var hans første kone, og om hun var en Mogensdatter eller noen annens datter, det sier kildene ingenting om. Ei heller om de hadde barn.

Så langt fakta. Og her er det eventyrfortellerne overtar. Hvor deilig ville det ikke være å kunne trekke noen slutninger ut fra dette! Noen har også muligens gjort akkurat det, de har ønsket å finne faren til Helvig, og kanskje sett ham i dette eierskiftet på Eik.

Undertegnede eventyrforteller kunne være fristet til å dikte opp en ekstra datter til Mogens, eller et ekstra ekteskap for Susanne, bare for å vise at det kan være flere forklaringer på saken.

Men uansett hvilke krumspring en måtte finne på for å forklare hvorfor Helvig må være Lazarys datter eller ikke, må vi ikke glemme det åpenbare midt oppe i alle indisier: Helvig og alle hennes tre søsken bar etternavnet Møller – som de etter tidens skikk må ha fått fra sin far. Hittil har ingen påstått at Hans Lazary hette Møller. Det burde fått det til å ringe en bjelle hos enhver eventyrforteller, og fått ham fra å dele ut farskap i utide og til tvilsomme kandidater.

Og snipp, snapp snute, så er Hans Lazary ute.....

KILDER:

Kirkebok for Bamble

Kirkebok for Brevik

Skien skifteprotokoll nr. 3 og nr. 4

C.S. Schilbred: Bygdebok for Bamble bind 1 1968

C.S. Schilbred: Brevik gjennom tidene bind 1 1946

Ingeborg Flood: Skienfamilien Flood Larvik 1961

Spørsmål og svar:

Cudrio i Langesund:

Min oldefar Jacob Cudrio Larsen var født i Langesund 17. Juli 1830 og døde i Struer DK 18. August 1899. (Han er formodentlig opkaldt efter Jacob Cudrio Wright, der døde i Sandefjord 12. Juli 1830 og blev begravet i Langesund 19. Juli 1830).

Jacob Cudrio Larsen var født og opvokset i Langesund. Han blev gift Den 10. august 1866 i Gudum DK med Julieane Kirstine Ramskou (* 4. April 1841 - + 12. April 1910). DE boede 1866 i Langesund og 1872 - 75 i Brevik, da han opgives at være skipper af Brevik. Han var søn af Lars Lucassen (* omk. 1799) og Karen Margrethe Andersdatter (døbt 22. Juni 1788 og død 27. April 1837 i Langesund). Lars Lucassen var måske gift 2. Gang med Karen Polsdatter. Der kendes 2 søskende til Jacob Cudrio Larsen - Birthe Maria Larsdatter (* 17. september 1823) og Poul Laurits Larsen (* 5. September 1825). Lars Lucassen (f. omk. 1800) var sandsynligvis søn af Lucas Lucassen (f. omk. 1761) og Berthe Rasmusdatter (omk. 1762). Karen Magrethe Andersdatter var datter af Anders Gulliksen og Berte Maria Poulsdatter (f. omk. 1762), der igen var datter af Poul Nielsen og Margrethe Jacobsdatter (død 1781).

Kan nogen hjælpe, så kontakt mig.

Venlig hilsen

Lars Qvist

Himmerlandsgade 60

DK 9600 Aars

Tlf.: Dk 98 62 24 48

E-mail: l_qvist@post.tele.dk

Bodin i Skien

Mine forfedre, tipp tipp oldeforeldre befant seg en tid i Skien. Iflg. Eilert Sunds fanteopptegnelser av 1862.

Nikolai Hansen Bodin (f. Ca 1815) og Terjer Sørine.

Jeg har prøvd å søke i alle arkiver på nettet som jeg har kunnet finne, men uten hell.

Håper dere har anledning til å hjelpe meg med å finne dem. De er av romanifolket (Omstreifere), og derfor tror jeg det kan være vanskelig å finne dem.

Adolf Fredrik (deres sønn) er min tipp oldefar.

Vennlig hilsen

Monika Johansen

Vestlia 45

1592 Våler i Østfold

Tlf: 69287724

Email: landskon@online.no

Ånnerød / Åfoss i Solum

Det jeg står fast på er; Hans Christensen Aannerød fra gården Aannerød i Solum. Han var bondelensmann i Solum og døde ca 1696. Han var sønn av Christen Aafoss fra gården Aafoss i Solum. Han var også bondelensmann og døde ca 1660.

Jeg er meget interessert i forfedrene til disse og når de ble født. Har stått fast med dette i flere år. Det er nevnt i Herredagbøkene fra 1656 om en Christen Aafoss, har ikke funnet dette og lurer på om det er "min Christen Aafoss" eller hans sønn. Det har vært forslag om Gaute Aafoss som far til Christen Aafoss. Jeg tror Gaute er stefar og at han har giftet seg med enken på Aafoss, Christen's mor.

PS: Lurer på om noen har Solum bygdebok til salgs og eventuell pris ?

Hilsen

Thor Eivind Wærstad

8920 Sømna

Tlf 95909739

Fra Tanum til Eidanger

Min enq oldefar Carl Hansen, f. 24 juli 1829 på gården Oredalen, Tanum, Bohuslän, Sverige. Kom til Norge i 1856 og slo seg ned på Saltboden i Eidanger. Han giftet seg 2. Gang med Johanne Isaksdatter, f. I 1823 på Sandøya eller Bakke i Eidanger.

Barn:

1. Hans Jacob, f. 30 okt 1860. Død i Texas.

2. Ingeborg Andrea, f. 30 okt 1860

3. Johan Serinius, f. 30 okt 1863 – min morfar.

4. Oluf Arnt, f. 27 sept 1866.

Min andre oldefar Oluf Bernhard Hansen, f. 28 jan 1843 på gården Oredalen i Tanum, Bohuslän. Han utvandret 9 febr 1872 og slo seg ned på Tangen ved Brevik. Han giftet seg med Anne Johannesdatter fra Fossen i Sannidal, f. 22 apr 1852.

Barn:

1. Christiane, f. 31 okt 1877

2. Ingeborg, f. 5 juni 1879 – min mormor.

3. Johanne, ble bare 22 år gammel.

4. Karen, ??

5. Helene, f. 1885, gift med Andreas Gundersen Brevik.

6. Johannes, f. 1890

Ingeborg Olufsdatter og Johan Serinius Carlsen var altså søskenbarn. Jeg er interessert i etterslekten av disse brødrene, og kan også tenke meg reisefølge til Sverige hvis vi skal forske på tippoldefar, som het Hans Johannesen Oredalen og var gift med Ingeborg.

Hilsen

Vigdis Kverndal

Tlf: 35549317

Årsmøte 2001 for Grenland Ættehistorielag

Tid og Sted: Eidanger Menighetshus
22 mars 2001 Kl 1900

Foredragsholder er Torbjørn Greipsland fra Asker.
Han har bl.a. skrevet boken "Drøm og dramatikk i det norske Amerika", og vil nå fortelle oss om
"Telemarkinger i den amerikanske borgerkrigen".

Utlodning og Bevertning

Vel møtt

Forslag til kontingentendring:

Styret ønsker å foreslå en endring av kontingentsatsene for Grenland Ættehistorielag. Dagens satser er : Enkelperson – 100, Ektepar – 120, Pensjonist/Skoleungdom – 70, Pensjonistektepar – 80.

Da vi ikke har noe system for å vite når personer går over til å bli pensjonister, og da vi mener at kontingenten på kr 70/80 er for lav, foreslås følgende forenklede satser: Enkelperson – 100, Ektepar – 120.

Satsene for personer utenfor Norge vil bestå som før.

Styret